

דבר העורך

בעוד 2648 ימים מסיימים את הש"ס!

לקראת שבת לכו ונלכה

בימים אלו לומדי הדף היומי פותחים בלימוד מסכת שבת.

עוד טרם החילונו להתרגל למסכת ברכות, הנה תמה חלפה עברה לה תקופת ההתחלה, ועוד לפני שנשים לב כי אנו שקועים בהלכות שבת, דיניה ופרטיה, כבר יחלפו הימים ונאמר קדיש של סיום על מסכת שבת. כך הם החיים. עוברים עוד לפני שמשים לב שהם כאן. **כאשר** אנו עומדים לפני תקופה של כחצי שנה בה נלמד את מסכת שבת, מטבע הדברים עלינו לשאול את עצמנו, מה היא הדרך הראויה ביותר ללמוד את המסכת, אלו דברים כדאי ומומלץ לעשות במהלך לימוד המסכת, כדי שאחר כך לא נצטער על דברים שהיו בהישג ידינו ולא עשינום.

★ ★ ★

אדון זלמן היה לשם דבר, לא רק בקרב בני המשפחה, הקרובים והרחוקים, כי אם גם בקרב מכרים, ידידים, יוצאי המחוז ממנו עלו הוא וזוגתו הקשישה, ובכלל, כל מי שבא עמו במגע, חש את ססמו ואת ייחודיותו.

◀◀

מסכת שבת

מסכת שבת היא הראשונה בסדר מועד, ולא בכדי. שבת קודש שכיחה יותר מכל החגים והמועדים, והיא החמורה בהם. איסורי שבת ענשם סקילה ואילו איסורי יום הכיפורים עונשם 'כרת', ואיסורי יתר המועדים הם איסורי 'לא תעשה'. זאת ועוד, אין אח ורע למספר ההלכות והדינים שבמסכת שבת. מחמת כל הטעמים הללו היא מוקמה בראש סדר מועד.

עיקרה של המסכת הגדולה שלפנינו נסוב על פרטי האיסורים בשבת קודש, מדאורייתא ומדרבנן, ותוך כדי כך, כדרכה של תורה, הסוגיות עוסקות בנושאים רבים הנוגעים לכל התורה כולה.

הפרק הראשון במסכת דן באיסור הוצאה מרשות לרשות. תוך כדי הדיון הגמרא עוברת לדון בגדרי ארבע רשויות שנאמרו בשבת, ולאחר מכן המשניות דנות בהרחקות שונות שיש לנהוג מחשש להכשלות באיסורים או לשכחה של מצווה, וכגון, האיסור לחייט לצאת סמוך לשבת כשמחט נעוצה בבגדו, שמא יוציאנה בשבת לרשות הרבים. בהמשך הפרק הגמרא מפרטת את "י"ח דבר" שחז"ל גזרו כאשר רבו תלמידי בית שמאי על תלמידי בית הלל. רוב תקנות אלו שייכות לסדר טהרות. הפרק מסתיים בפירוט המלאכות האסורות בערב שבת מחשש שימשיכו לעשותן בשבת, ובפירוט המלאכות המותרות.

הפרק השני עוסק במצוות הדלקת נר בשבת, ואגב כך הגמרא מלבנת את פרטי הדינים של מצוות הדלקת נר חנוכה, ותוך כדי כך מובאות סוגיות נוספות בהלכה ובאגדה. לקראת הסיום פרק זה עוסק בהגדרת בין השמשות, ובדינים המיוחדים לבין השמשות. פרק שלישי והפרק שלאחריו, מיוחדים להכנות לשבת, ולאופנים שבהם מותר להשהות מאכלים על האש או להטמינם בערב שבת. מתוך הדברים הגמרא דנה ביסודות איסור "בישול" בשבת, ובמספר גדרים של איסור "מוקצה".

פרק חמישי נסוב על מצוות "שביתת בהמתו", שכל דבר הנחשב 'משא' אסור לבהמה לצאת עמו בשבת לרשות הרבים. פרק זה עוסק גם בעניינים שונים, כגון, חובת מחאה ועוד. משניותיו של הפרק השישי, "במה אשה", מפרטות את החפצים שהמוציאם בשבת עובר על איסור תורה, ואת התכשיטים אשר נאסרו מדרבנן, מחשש שבעל התכשיט יורידו, יאחזו בידיו ויציא עמו לרשות הרבים. פרק זה מאגד בתוכו גם סוגיות אחדות מענייני סדר טהרות.

הפרק השביעי, "כלל גדול", מונה את שלושים ותשע המלאכות האסורות בשבת, ואת הכללים אשר על פיהם נקבע מתי העושה מלאכה בשוגג חייב קרבן חטאת, והגמרא עוסקת בשאלה,

זעילוי נשמת

הר"ר **שמואל שמעלקא וסרמן** ז"ל

ב"ר יחיאל ז"ל נלב"ע ז' בתשרי תשל"ז

ומרת **חיה העניא וסרמן** ע"ה

ב"ר מנחם מאנעס ז"ל נלב"ע כ"ד באלול תשס"א

תנצב"ה

הונצחו ע"י ידידיו הר"ר **יעקב וינוט** ומשפ' שיחיו

זעילוי נשמת

מרת **צינה פלוק** ע"ה

ב"ר אברהם הכהן ז"ל

נלב"ע י"ז בתשרי ב' דחומ"ס תשל"ט

תנצב"ה

הונצחה ע"י בנה ידידו

הר"ר **אברהם פלוק** ומשפ' שיחיו - תל אביב

זעילוי נשמת

הר"ר **צבי ארליך** ז"ל

ב"ר אהרן ז"ל

נלב"ע י"ב בתשרי ה'תש"ם

תנצב"ה

הונצח ע"י בנו ידידו

הר"ר **טוביה ארליך** ומשפ' שיחיו - אלקנה

לעילוי נשמת

אמנו מרת **פעסל רעכל וורנר** ע"ה ב"ר אברהם יעקב ז"ל

נלב"ע י"א בתשרי תשנ"ז **תנצב"ה**

הונצחה ע"י משפחת **וורנר** שיחיו - אנטוורפן

באלו אופנים מחלל שבת מתחייב שני קרבנות חטאת ויותר. בשלהי פרק זה מוזכרים שיעוריהם של החפצים האסורים בהוצאה לרשות הרבים, כך גם בפרק השמיני. רובו של הפרק התשיעי אינו עוסק בענייני השבת כלל, אלא בהלכות ובדינים שנדרשו ב'אסמכתא' מן הפסוקים. בין סוגיות פרק זה נמנית סוגיית "מתן תורה" המפורסמת, ובסוף הפרק שבה הגמרא לעסוק בשיעורי הוצאה. גם הפרק העשירי עוסק בדיני הוצאה, תוך כדי התמקדות בצורת ההוצאה ובאופן שבו היא אסורה מן התורה. בפרק זה למדים את המושג היסודי "כלאחר יד", ועל "מלאכה שאינה צריכה לגופה". פרטים נוספים באיסור הוצאה מרשות לרשות מוזכרים גם בפרק אחד עשרה, כמו גם העברת חפץ ארבע אמות ברשות הרבים, דינים מיוחדים שנלמדו ממלאכת הלוויים במשכן, וכן גדרי הרשויות. בעזרת ה', כאשר נחצה את מסכת שבת, נסקור את פרקי המחצית השנייה של מסכתנו.

לימוד מסכת שבת בסעודת שבת: מעניין לציין מנהג נפוץ בקהילות ישראל, ללמוד מידי שבת את משניות מסכת שבת, שמונה פרקים בכל סעודה, ובסידורים מסויימים מסכת שבת נדפסה סמוך לזמירות שבת.

נחתום בדבריו של רבינו ה"חפץ חיים" זצ"ל ל"משנה ברורה" חלק ג': "וכבר העיד בנו הגאון בעל 'אורים ותומים' [רבי יהונתן אייבשיץ] בספרו 'יערות דבש', כי אי אפשר כלל במציאות שינצל מאיסור שבת, אם לא ילמד כל הדינים על בוריים היטב היטב".

שבת קודש

שבת קודש.

מסכת שבת אשר בפתחה אנו עומדים, עוסקת בדיבר הרביעי של עשרת הדיברות (שמות כ"ז-ח-ט-י): "זכור את יום השבת לקדשו. ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך. ויום השביעי שבת לה' אלקיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך. כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בהם וינח ביום השביעי על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו". מלבד זאת, בשנים עשר מקומות בתורה הוזכרנו על איסור חילול השבת: יום השבת מאגד בתוכו מצוות עשה ומצוות לא תעשה.

מצוות עשה: "זכור את יום השבת לקדשו", מצווה עלינו לזכור את השבת, ומצווה זו היא היסוד למצוות קידוש והבדלה. מדברי קבלה למדנו, כי יש מצווה לענג את השבת ולכבדה, כנאמר (ישעיהו נח/ג): "וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכבד וכבדתו...". הלכות רבות נובעות מחובת כיבוד השבת ועינוגה, ביניהן, ההכנות לשבת, הדלקת נרות שבת, סעודות השבת ועוד (ראה רמב"ם הל' שבת פרק ל').

שמירת שבת: איסורי השבת אינם עשויים מקשה אחת. יש מהם שאיסורם נובע מפני היותם 'מלאכה', ויש מהם שעשייתם מוגדרת כהפרת השבת. יש מהם מן התורה, יש מהם שתוקנו על ידי חכמים לאור ציווי התורה, ויש מהם שנגזרו על ידי חכמים כסייג לאיסורי התורה.

ל"ט מלאכות: 'מלאכה' האסורה בשבת היא אחת משלושים ותשע אבות מלאכות המפורטות במשנה בפרק השביעי של מסכתנו, כאשר לכל אב מלאכה יש תולדות, שהן מלאכות הדומות לאב, כפי שנלמד בגמרא בעזרת ה'.

מלאכות השבת אינן אסורות מפני טרחה ועמל, שהרי יש מהן שאינן כרוכות ביגיעה ובכל זאת העושה אותן במזיד נסקל. במלאכות אלו התורה אסרה על ביצוע 'צירה' בשבת. אדם המחדש או המתקן חפץ, הרי הוא יוצר דבר-מה שלא היה טרם לכן. זו היא 'מלאכה', כפי שחז"ל למדו ממעשה המשכן.

'שבת' - שביתה: אדם מצווה על שביתת בהמתו, על שביתת בניו ובנותיו, עבדיו ושפחותיו הכענים. המפר ציוויים אלו ודומים להם אינו 'שבות' כנדרש, אף על פי שעבודת בנו או עבדו אינה מלאכה המיוחסת אליו.

איסורי "שבות": יש ראשונים (רמב"ן ויקרא כג/כד, ריטב"א ר"ה לב/ב, ועיי' רמב"ם הל' שבת פרק כ"א הל' א' וב' מגיד משנה" וב"לחם משנה" שם) המבארים, כי בהוראת התורה "שבתון" (שמות טז/כג), "תשבות" (שמות כג/יב), טמון ציווי שהשבת, וגם המועדים, יהיו ימי מנוחה אשר בהם האדם ימנע מטרחה ועמל, וחכמים הם אשר קבעו אלו פעולות אסור לעשות. הריטב"א (שם) מוסיף כי ציווי זה כולל בתוכו את הצורך להבדיל בין יום השבת לימי החול. לפיכך, איסורים דרבנן מכונים "שבות", מפני שהם מבוססים על הוראת התורה 'לשבות'.

הרמב"ם (עיי' הל' שבת פרק כ"א הל' א, פרק כ"ד הל' א') מסווג את תקנות חכמים למספר סוגים. יש שחכמים תקנו, גזרו ואסרו פעולות מסויימות בשבת מפני שהן דומות למלאכה אסורה, יש תקנות הנובעות מחשש פן בעקבות עשיית פעולה מסויימת, יגרר העושה לבצע אחריה מלאכה אסורה. פעולות אחרות נתקנו אף על פי שאין בהן טרחה ואין חשש שיגררו למלאכה מחמתן, ובכל זאת אסרון מפני כבוד השבת, כנאמר הנביא (ישעיהו נח/ג), "אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי... וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר". מפסוקים אלו למדים, כי אדם אינו רשאי לעסוק בשבת בצרכי ממונו ובעסקיו, ואף לדבר בהם אסור לו [ראוי לציין, כי תקנות מסויימות אשר טעמן מוגדר על ידי הרמב"ם שהן מביאות לידי מלאכה, מוגדרות בראשונים אחרים כ"טרחה"].

כמו כן, חכמינו ז"ל אסרו לטלטל דברים שאין בהם צורך בשבת, "מוקצה" (עיי' רמב"ם שם סוף פרק כ"ד ופתיחה של "המשנה ברורה" לסימן ש"ח).

אחת מתכונותיו הבולטות של זלמן היא רגשנותו העולה אל פניו ומציפה את עיניו בדמעות מלוחות, כל אימת שקוצב הלב שלו מחיש את פעימותיו. באותה שעה שזלמן מתרגש, חיוך מקסים מאיר את פניו, הוא מספר את מיטב סיפוריו, נזכר בטובי המעשיות שעברו במורשה מדורי דורות, ומסב נחת רוח מרובה לסובבים אותו.

לא פלא, איפוא, כי בהתקרב יום הולדתו התשעים, קרוביו ובני משפחתו הענפה ארגנו מסיבת ענק לאיש העומד בראשם שנים כה רבות, וכה אהבו. הויז וקשישיו הוזמנו למסיבת 'חלקה' תמימה לבן נין כלשהו, ולהפתעתם הרבה קיבלו את פניהם בתשואות כל צאצאיהם, מבעלי שער השיבה, ועד עוללים בחיק אמהותיהם.

השמחה גאתה על גדותיה. סבא זלמן החליף את ממחטותיו ללא הרף, ותשואות רמות פרצו כאשר נכד גבה-קומה, הניף בזרוע אחת חבילה גדולה עטופה בנייר מתנות, זר פרחים בראשה ומכתב משתלשל מצידה.

גדוש שמחת חיים סבא זלמן, שחו לעצמם שני נכדים שהביטו מן הצד על הסב הזקן שמייאן לפתוח את החבילה, עד אשר יצליח לנחש מה יש בתוכה. הוא התחיל מימי התורכים; פרימוס, תנור נפט, קפץ חיש מהר לדור ההי-טק; מחשב, טלפון עם רמקול, מנורת לילה עם שני צבעים... כל נסיונותיו עלו בתוהו. **כאשר** פתח את החבילה, לא האמין למראה עיניו. "מיקרוגל", קרא בהשתאות, "אתם חושבים ש'היא' תסכים לבשל בלי אש? טוב, ניקח את הדבר הזה. תודה רבה לכם".

הם לקחו את "הדבר הזה", הניחו אותו במרפסת ובדקו אותו מכל הכיוונים. סבא זלמן היה ידוע בחיבתו לכלי חשמל, וחיש מהר קרא את חוברת ההוראות, מלמל תחת שפמו חלק מן הכתוב, "להרחיק ממך... לשמור מילד..." והניפה אל-על, אל פינת הבודד שהוקצתה לו לפני שנים לשמירת חפציו האישיים, ה'שמעטס' בפי זוגתו.

הוא המתין לרגע המתאים. גבירתו יצאה להשקות את פרחי החצר שקמלו זה מכבר, והוא נחפז כילד קטן אל המטבח, מילא בזריזות סלט תפוחי אדמה בצלחת שהוכנה מראש, הכניסה אל תוך המיקרוגל, לחץ היכן שלחץ, למעלה, למטה, עד שנשמע הצלצול הגואל, מנורות נדלקו, מנועים הופעלו, המיקרוגל החל בפעולתו. הוא דימה בנפשו את עצמו לטייס המתניע את מטוסו.

לפתע פרצה אש מתוך המכשיר. מבעות כפי שלא היה מאז נס מפני פורעים ערביים, ניתק בזריזות את זרם החשמל, שפת תשעה קבין על המכשיר האומלל, וכיס ישיבת חירום עם בניו. זועף וסוער הוא טען, כי החברה שייצרה את המכשיר חסרת אחריות, ואם הם לא יחליפו את המכשיר...

החליפו את המכשיר. בלי טענות ובלי מענות. **כעבור** שבוע נרגעה רוחו, זוגתו נמה את שנתה, והוא שב על הנסיון.

פיצוץ עז החריד את הבית.

כשוך ההלם, ישבו הוא ורעייתו, בטרם הזעיקו את צאצאיהם מלומדי המלחמה, וניסחו מכתבים נזעמים למערכות העיתונים, למועצה לצרכנות, לוועד להגנה על קשישים מפני תרמית ולמזכ"ל האו"ם.

המוכר הציץ רגע אחד במכשיר המפויח שהועמד במרכז שולחן בהתרסה, הניח יד רכה על כתפו הזועמת של הישיש ושאל: "אדוני, הכנסת כף מתכת עם צלחת האוכל?".

- "כן, מה זה קשור?".

יקירי, אנה, בפעם הבאה לפני שאתם באים בתלונות, קראו את חוברת ההוראות המצורפת למכשיר שאתם משתמשים בו, ולא תבוא תקלה תחת ידכם.

★ ★ ★

מתנה טובה ניתנה לעם ישראל, שבת קודש. כך כינה זאת הקב"ה: "אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל".

דא עקא, שהוראות רבות, איסורים, דינים, הלכות, כללים ותקנות נלוו אל המתנה המופלאה הזו, כיצד להשתמש בה והיארך לנהוג בה.

בעמדנו על מפתנה הצחור של מסכת שבת, ננצל את

דף ג/א בבא דרישא פטור ומותר

המשנה כותבת שמות, והדבר אסור? "פטור"

הביטוי "פטור" אינו מבטא היתר לעשיית דבר, כי אם פטור בדיעבד, לאמר, לאחר שהדבר נעשה אין להעניש את מבצעו. לפיכך, גמרתנו מדגישה כי בעל הבית שבו עוסקת המשנה הוא "פטור ומותר". שהנה, למדנו במשנה, כי בעל הבית העומד בתוך ביתו ובידו נתון חפץ כל-שהוא, ועני העומד מחוץ לבית הכניס את ידו לתוך החצר, נטל את החפץ מיד בעל הבית ולקחו אליו, העני חייב מפני שעקר חפץ מרשות היחיד, הוציאו לרשות הרבים והניחו בה, אולם בעל הבית פטור, שלא עשה כלום, ולא זו בלבד, אלא, שכאמור, התנהגותו מותרת.

הראשונים נסערו למראה הגמרא המתירה לבעל הבית לנהוג כן, הרי בכך שהוא פושט את ידו ובה חפץ, הוא עובר על איסור 'ולפני עור לא תתן מכשול', מפני שבהגשת החפץ לפני נכשל הלה באיסור מן התורה, איסור הוצאה בשבת (עיי' תוס' ד"ה "בבא דרישא פטור ומותר").

בעלי התוספות מתרצים, כי המשנה עוסקת בעני נכרי, ולפיכך בעל הבית אינו מכשילו במאומה. אך דעתם של הראשונים (הר"ן - הרא"ש) אינה נוחה עם הסבר זה והם שוללים אותו, מפני שלדעתם, אין להעמיד את המשנה במקרה מסויים, של נכרי דווקא.

לפיכך מבארים הראשונים (תוס' ישנים, רא"ש סי' א' ועוד), כי אכן המשנה והגמרא לא התכוונו להתיר לבעל הבית לנהוג כן, אלא הן ציינו כי בעל הבית לא עבר על איסור שבת, אך אמנם הוא עבר גם עבר על איסור לפני עור.

אכן, שולחן ערוך (אורח סי' שמ"ז) פוסק, כי בעל הבית אינו רשאי לסייע לעני במלאכת ההוצאה. הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל מוסיף לבאר את הדברים.

לכאורה, איזו עילה המריצה את המשנה ואת הגמרא לציין מקרה שאסור לעשותו, ולכתוב כי הוא מותר. מדוע היה עליהן לכתוב בלשון זו? הרי בעל הבית עבר על איסור לפני עור. אין זאת, אלא שקיים הבדל תהומי בין אדם שעבר על איסור חילול שבת, לבין אדם שעובר על איסור לפני עור, והמשנה באה להדגיש, כי בעל הבית אינו נחשב מחלל שבת.

מה הוא הבדל זה?

ובכן, העובר על עבירה אחת אינו נחשב מומר לכל התורה, אולם המחלל את השבת בפרהסיא [לפני עשרה יהודים], אף על פי שהוא מקפיד ביתר מצוות התורה על קלה כבחמורה, הרי הוא נחשב מומר לכל התורה כולה, שחיתתו פסולה, ועוד (עיי' חולין ה/א, ורמב"ם הל' שבת סוף פרק ל'). מעתה, חילוק זה המשנה ביקשה להדגיש - בעל הבית זה אכן אינו נוהג כהוגן, הוא עובר על איסור לפני עור, אך מומר אינו! לפי שאינו מחלל את השבת [ועיי' עוד שלדעת אחרונים רבים, דין זהה למחלל שבת באיסורים דרבנן].

מאמר על משנה מסדר זרעים הנלמדת עם הדף היומי

משנה, פאה פרק ח', משנה ח': היו לו מאתיים חסר דינר אפילו אלף נותנין לו כאחת

מימון מונית לאיש עסקים שירד מנכסיו

מעשה באדם אמיד שעסקיו כשלו בזה אחר זה עד שירד מנכסיו, והחל לחיות בצמצום. האיש ידע להסתגל למצבו החדש, אך דווקא אחד מחביריו הטובים לא היה מסוגל לראות את איש העסקים שבכל בוקר המתין לו נהגו בסבלנות במכונית מפוארת, ועתה הוא ממתין לתחבורה הציבורית ומנסה לאתר את קו האוטובוס המתאים בין תחנות רעועות ושלטים מפויחים. היה בידו סכום נכבד שיועד לצדקה, והוא ביקש לברר אם יש באפשרותו להקצות סכום זה כדי לממן לחבירו מונית שיובילוהו ממקום למקום.

אף 'מעשה רב' היה באמתחתו. הכל מכירים את הסוגיה במסכת כתובות (ב/סז) המספרת כי הלל הזקן מימן ל"עני בן טובים" סוס לרכיבה ועבד שירוף לפניו. באחד הימים לא מצא הלל עבד שירוף לפני העני, והלל עצמו רץ לפניו! כך נהג הלל על פי הפסוק (דברים, טו/ז - ח) המורה: "כִּי יִהְיֶה בְּךָ אֲבִיּוֹן... לֹא תִצְמָץ אֶת לִבְּךָ וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת יָדְךָ מֵאֲחִיךָ הָאֲבִיּוֹן... פֶּתַח תִּפְתָּח אֶת יָדְךָ לוֹ... דֵּי מַחֲסֹר אֲשֶׁר יִחֹסֶר לוֹ" - תן לו כל מה שדרוש לו. אם אפשר לממן לו עבד שירוף לפניו, בוודאי שאפשר לממן נהג מונית שיסיע אותו, הרהר לעצמו בוודאות.

ברם, לאחר לימוד משנתנו אנו מתוודעים לכך שישנם כללים ברורים המגדירים מתי אפשר להשתמש בכספי צדקה למקרים מעין אלו.

במשנה נאמר: "מי שיש לו מאתיים זוז, לא יטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני. היו לו מאתיים חסר דינר, אפילו אלף נותנין לו כאחת". כלומר: מי שיש ברשותו מאתיים זוז, נחשב כעשיר ולא יטול לקט, שכחה, פאה ומעשר עני. טעם הדבר: במאיתים זוז היה אפשר להתפרנס במשך שנה, ומי שבידו פרנסה כדי שנה אינו מוגדר עני. ברם, אם היו לו מאה תשעים ותשעה זוז, אפילו אלף אנשים עומדים לתת לו בבת אחת מתנות עניים בכמות גדולה, רשאי ליטול מכולם, שכן בעת שהוא מקבל עדיין הוא עני.

מה פשר הדבר? האם אנו יכולים לתאר לעצמנו עני מגיע לקופת צדקה ונוטל ממנה חצי מליון שקל?!

ההזדמנות המיוחדת שהוענקה ללומדי הדף היומי, בהוצאת "מאורות ההלכה". בכל יום, לאחר השיעור בדף היומי, נלמד שתי דקות הלכות שבת. אמנם, עדיין לא נספיק בכך ללמוד את כל הלכות שבת קודש, אך האם אי מי מאיתנו יכול להבטיח לעצמו כי יספיק ללמוד את כל הלכות שבת בחצי השנה הקרובה?

יהודים יקרים.

שתי הלכות ליום.

שלוש מאות הלכות במהלך חצי שנה.

שבת שלום.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד ממנה מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 3446 בני ברק. פפס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף ב/א יציאות השבת

ברכות - שבת

דרש האדמו"ר רבי יואל מסטמאר זצ"ל:

מסיימים מסכת ברכות ופותחים במסכת שבת, מדוע? מפני שבשבת אנו מתוודעים למושג "רשות היחיד". התייחסו רשות פרטית? הרי "לה" הארץ ומלואה! אמנם, כבר דנו חז"ל בדומה לזה בגמרא בברכות, שכאן קודם ברכה, אך לאחר ברכה - "הארץ נתן לבני אדם".

אחר 'ברכות' יכולה, איפוא לבוא, השבת עם רשויותיה, רשות הרבים ורשות היחיד...

עילוי נשמת

מרת **אסתר גולדה כהנא** ע"ה

ב"ר אלתר יעקב וגטל ויזל ז"ל

נלב"ע י"ח בתשרי תשנ"ט

תנצב"ה

עילוי נשמת

הר"ר **יקותיאל יהודה**

(**גייקובס**) ז"ל

ב"ר מנשה הי"ד נלב"ע ט"ו בתשרי תשס"ז

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

עילוי נשמת

הר"ר **אברהם אביש פירר** ז"ל

ב"ר משה מנחם ז"ל נלב"ע י"ד בתשרי תשס"א

ומרת **עדינה טובה** ע"ה

ב"ר יעקב צבי הכהן ז"ל נלב"ע י"ג באלול תשס"ח

תנצב"ה

הונצחו ע"י המשפחה שיחיו

עילוי נשמת

הר"ר **ישראל צבי הפסקה** ז"ל

ב"ר רפאל ז"ל נלב"ע י"ד בתשרי תשל"ג

וזוג' **מרת בלה** ע"ה

ב"ר נתן נטע ז"ל נלב"ע כ"ה בתשרי תרפ"ט

תנצב"ה

הונצחו ע"י בני המשפחה שיחיו

דף ב/א יציאות השבת

ההוצאות חוזרות בכפליים

ההוצאות שמוציא אדם לכבוד השבת - כותב בעל "מעיינה של משנה" - שבות אליו בכפליים, כנאמר במדרש (תהלים צא), "כל עסקי שבת כפולים". הוי אומר - שתיים שהן ארבע...

על כרחנו לפרש, אומר רבי אריה לייב מאלין (חידושי רבי לייב, סימן נ"ה, אות ג'), כי הלה נוטל את מתנות העניים המרובות מפני שהוא זקוק להן לפי מצבו ולפי דרגתו והם בכלל "די מחסור".
מעתה נמצאנו למדים כי יש שני שלבים בהגדרת הראוי לקבלת צדקה: א. עני. בהגדרה זו נכלל מי שאין לו מאתיים זוז. ב. צדקה. מי שהוא 'עני' זכאי לקבל צדקה לפי תנאי חייו, מעמדו לשעבר וכו'. הוי אומר, רק עני יכול לקבל עבד לרוץ לפניו, אך מי שאינו 'עני' כי יש לו מאתיים זוז אינו יכול לבוא בשערי הצדקה כל עיקר. לפיכך, אם לאיש העסקים שירד מנכסיו יש די ממון לפרנסה לשנה, אי אפשר לממן לו את נסיעותיו מכספי הצדקה, לפי שאינו 'עני' (ועיין דרך אמונה, מתנות עניים, פרק ט', הלכה י"ג, ד"ה לא יטול, וצ"ע לדינא).

פותרים את השנה במעגל השנה

ממשיכים להתענג בשבת
עם מאורות השבת כרך י"ג
"מעגל השנה" חלק א'

• הזכרת גשמים • שמחת חתן • חנוכה
• עשרה בטבת • ט"ו בשבט • פורים • פסח

מתחילים ללמוד בשבת בראשית

1-700-500-151

הפצה ראשית יפה נוף

מתחילים
מסכת שבת
בהגים הבעל"ט

לראשונה:
מסכת שבת
עם משניות דמאי וכלאים
מבוארות

הדפסה מהודרת של דפי הגמרא עם
אותיות מאירות עיניים
• ביאור בהיר של משניות דמאי וכלאים
• מאורות ההלכה

לומדים בשלמות גם במסכת שבת

כולנו ממשיכים ברעיון ההיסטורי:

לומדים ומסיימים את הש"ס עם המשניות
מסדר זרעים וטהרות שאין עליהם תלמוד בבלי
"אשר שכרם כנגד כולם, ונצטוונו לאהוב אותם מחמת
שמסכתות אלו אין להם עוסקים" (ספר חסידים רס"א)

להזמנת הגמרא: 1700-500-151

